

SP4042 Výuka žáků se SVP II – poruchy chování a mentální postižení

SPc332 Výuka žáků se SVP II – poruchy chování a mentální postižení

SPc610 Výuka žáků se SVP II – poruchy chování a mentální postižení

Část Edukace žáků s poruchami chování a emocí

Mgr. Věra Linhartová, Ph.D.

linhartova@ped.muni.cz

Termíny výuky částí Poruchy chování

Prezenční forma studia : **úterý 9:00- 10:50, učebna 42**

Kombinovaná forma studia: **sobota 25.3. a sobota 29.4. 9:00-14:00, učebna 51**

Celoživotní forma studia: **sobota 25.3. (pro zájemce i sobota 29.4.) 9:00-14:00, učebna 51**

Orientační přehled témat

1. Porucha emocí a chování jako dynamický proces. Rozlišení situace dítěte s problémy v chování a dítěte s poruchami emocí a chování.
2. Etiologické souvislosti vývoj tzv. problémového chování. Rizikové a ochranné faktory relevantní pro rozvoj tzv. problémového chování – teorie resilience. Otázky potřeb dětí s poruchami emocí a chování ve vyučovacím procesu/ve škole/v učení. Problematika strategií zvládnutí (coping).
3. Včasná identifikace rizikového vývoje chování (způsoby zhodnocení chování) a způsoby intervence.
4. Práce na úrovni systému třídy, školy (školní řád, pravidla třídy, klima třídy, práce s kolektivem). Řízení třídy a chování ve třídě.
5. Práce na úrovni individuální (kroky při zvládnutí záchvatového chování, kontrakt mezi učitelem a dítěte, komunikace ve třídě, komunikace s rodiči.

Podmínky pro úspěšné absolvování kurzu

- **aktivní účast na výuce (i v případě online formy)** – průběžné aktivní vstupy, zapojování se do diskuze, omluvená nepřítomnost max. dvakrát za celý semestr pro prezenční formu studia

- **odevzdání dvou průběžných úkolů** – úkoly navazují na témata z výuky, zadání naleznete v Interaktivní osnově, vložit do Odezvdávárny do patřičné podsložky
- **odevzdání biografické studie konkrétního žáka dle zadání níže – do 31.5.2023 včetně**

Dopředu Vás prosím, abyste si pohlídali včasné termíny odevzdání úkolů.

BIOGRAFICKÁ STUDIE - zadání závěrečné práce

Zpracujte strukturované hodnocení problému žáka dle zadané struktury viz část A (Elliott, J., & Place, M. Dítě v nesnázích, 2002, s. 17, Tabulka 1.2). Vyberte si žáka dle vlastní preference, mělo by se jednat o žáka s problémy v chování (může mít potíže v oblasti učení), kterého jste poznali v rámci praxe. Zadání podrobně na následující stránce. **Rozsah cca 2 normostrany (okolo 3600 znaků). Termín odevzdání práce je 31.5. 2023 včetně.**

Část A

Strukturované hodnocení problému (dle Elliott, J., & Place, M. Dítě v nesnázích. 2002, s. 17)

1. Základní otázky (témata)

- a) Ujasněte si základní problémy, koho se týkají (kdo se na nich podílí) a proč? Pokud jsou zde rozpory, může to být významné.
- b) Podrobnosti i současném problému – doba trvání, intenzita, okolnosti a následky
- c) Postoje klíčových osob – žáka samotného, rodičů, učitelů

2. Historie vývoje

Je v osobní historii žáka něco, co by mohlo ovlivňovat jeho chování? Co a kdy?

3. Fungování ve škole

Klíčovými oblastmi jsou studijní výkony – má dítě při vyučování potíže?

- Vztah k učitelům
- Vztah k ostatním dětem, spolužákům

4. Vztah k vrstevníkům

Má dítě přátele? Jací jsou? Jak velký vliv na něho mají?

5. Koníčky a zájmy

Má žák zájmy, nebo je příliš zaměřen na něco významného, co by mohlo souviset se současnými potížemi?

6. Vztahy v rodině

Dle pozorování, či předané informace od kolegů

- kdo je hlavní autoritou

7. Chování žáka

Jak se žák chová, všechna pozorování mohou přispět k objasnění potíží – kdy a jak, s určitým člověkem/učitelem?

Část B

Dále pracujte s tímto případem a pokuste se si na základě výše zpracované struktury zodpovědět následující otázky.

1. Které **faktory** naopak mohou působit protektivně? Jak by se daly využít k podpoře žáka?
2. K jakým **cílům** by měla podpora žáka v rámci třídy a školy směřovat? Zaměřte se na dílčí časově blízké cíle, ne na vzdálenější budoucnost.
3. Navrhněte znění **kontraktu** mezi učitelem a XY. Vyjděte ze svých závěrů z předchozích dvou úkolů. Jaké jsou vaše **cíle**, jaké je očekávané chování? Jaká bude forma **motivace** a jaké ocenění?
4. Navrhněte pro školu/třídu, kam žák dochází minimálně 5 **pravidel** třídy/školy, které budou navozovat bezpečné prostředí třídy/školy. Inspirujte se *Pravidlem 4x3 principů bezpečného prostředí školy (dle Vojtové, viz Literatura)*.

Formální náležitosti úkolů

- Úkol uložte pod jménem **PRIJMENI_JMENO_UČO_nazev_ukolu** (př. Linhartova_Vera_237204_zaverecna_prace) a nahrajte pod stejným názvem i do Odevzdávacího v IS. Podrobný návod na <http://www.ped.muni.cz/etechnik/images/stories/navody/odevzdavarny.pdf>. Prosím, věnujte zvýšenou pozornost při nahrávání souborů a přesvědčte se, že je vaše práce pod správným názvem, kódem předmětu a ve správné složce.
- Formální náležitosti: Práce bude obsahovat **úvodní stranu dle zaužívané šablony s logem fakulty, názvem úkolu, jménem, příjmením a UČO** pro snadnou orientaci, pak bude teprve následovat samotné vypracování. Rozsah práce je uveden u každého zadání (viz výše). Rozsah

si prosím hlídejte důsledně, nebude možnost si úkol opravit. Formátování: písmo velikosti 12, font Calibri, řádkování 1,15, zarovnání do bloku, nadpisy max. písmo velikosti 12.

- Pokud používáte jakékoliv materiál, nezapomeňte se držet správné formy odborné práce. Držte se odborného jazyka a citačních pravidel, normou pro citování je APA (viz <https://www.phil.muni.cz/journals/index.php/studia-paedagogica/pages/view/citation>).
- Práce bez výše uvedených formálních náležitostí (např. malý rozsah, bez uvedení případně použité literatury a zdrojů) nebude přijata.

Literatura

- VOJTOVÁ, Věra. Kapitoly z etopedie I. Přístupy k poruchám emocí a chování v současnosti. 3. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2013. 136 s. ISBN 978-80-210-6311-2.
- PETTY, Geoffrey. Moderní vyučování. Translated by Jiří Foltýn. Šesté, rozšířené a př. Praha: Portál, 2013. 562 stran. ISBN 9788026203674.
- VOJTOVÁ, Věra a Karel ČERVENKA. Edukační potřeby dětí v riziku a s poruchami chování. Educational needs of children at risk and with behavioural disorders. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2012. 193 s. ISBN 978-80-210-6134-7.
- VOJTOVÁ, Věra. Inkluzivní vzdělávání žáků v riziku a s poruchami chování jako perspektiva kvality života v dospělosti. Brno: Press Muni, 2010. 330 s. pedagogická. ISBN 978-80-210-5159-1.

Na setkání se těší

Věra Linhartová